

INSTYTUT BADAWCZY LEŚNICTWA
05-090 Sękocin Stary Braci leśnej 3

Panel Ekspertów „ORGANIZACJA”

WIZJA LEŚNICTWA W POLSCE

Termin: 18 listopada 2014 r.

SESJA 1

„STRATEGIA PAŃSTWOWEGO GOSPODARSTWA LEŚNEGO LASY PAŃSTWOWE NA LATA 2014-2030” NA TLE POTRZEB I OCZEKIWAŃ SPOŁECZNYCH (tezy)

Prof. dr hab. Hubert IZDEBSKI, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Warszawski

1. „Strategia PGL Lasy Państwowe na lata 2014-2030” trafnie podkreśla konieczność zapewnienia przez PGL trwałego zrównoważenia różnych funkcji spełnianych przez lasy: ekologicznych, społecznych i gospodarczych. Zapewnienie to powinno stać się punktem wyjścia dla oceny wszystkich dalszych stwierdzeń „Strategii”.
2. Zarazem jednak „Strategia” zakłada zachowanie dotychczasowego statusu prawnego PGL Lasy Państwowe – przy wskazaniu potrzeby zmian jedynie o charakterze modernizacyjnym, jak optymalizacja wielkości i zasięgu terytorialnego jednostek organizacyjnych, restrukturyzacja zakładów czy też usprawnienie funkcji nadzorczo-koordynacyjnych Dyrekcji Generalnej i dyrekcji regionalnych.
3. Można mieć zasadnicze wątpliwości co do tego, czy obecny nieokreślony status prawny Lasów Państwowych – prowadzący do jednoczesnego traktowania ich jak przedsiębiorstwa produkcyjnego, które ma uzyskiwać wysokie dochody ze sprzedaży drewna, a jednocześnie jako narodowej instytucji, która winna bezwzględnie chronić, a do tego rozwijać, substancję leśną oraz rozwijać wrażliwość ekologiczną społeczeństwa – może umożliwić trwałe

zrównoważenie wszystkich wskazanych funkcji. Jednym z dowodów na tę okoliczność jest wprowadzone ustawą z 24 stycznia b.r. swoiste opodatkowanie PGL w wysokości 2% przychodów ze sprzedaży drewna (w latach 2014 i 2015 w ustawowo określonych kwotach po 800 mln zł) – czyli potraktowanie Lasów jako przedsiębiorstwa dochodowego także dla właściciela, tj. Skarbu Państwa.

4. Obecny status PGL nie chroni tej organizacji przed tą – i jakimikolwiek innymi – decyzjami o charakterze niesystemowym, bieżącym czy wręcz politycznym. PGL jako mająca rozbudowaną strukturę wewnętrzną państwowa jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, reprezentująca Skarb Państwa w zakresie zarządzanego mienia, nie ma zagwarantowanej samodzielności w stosunku do właściwych organów władz publicznych, w szczególności do właściwego ministra, czego wydaje się nie zauważać w „Strategii”.

5. Konieczne jest poszukiwanie innej niż obecna formuły organizacyjnej Lasów Państwowych, zapewniającej tej organizacji samodzielność prawną, tj. osobowość prawną – przy zachowaniu odpowiedniego nadzoru, ale już typowo właścicielskiego, Państwa nad działalnością dotychczasowego PGL. Ze względu na wskazane funkcje PGL, nie może to być prosta komercjalizacja - przekształcenie w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa działającą na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych z uwzględnieniem przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji, mogącą do tego podlegać prywatyzacji. LP nie mogą podlegać prywatyzacji ani bezpośredniej, ani pośredniej – Skarb Państwa powinien zachowywać całość kapitału zakładowego. Odpowiednio sformułowany zakaz prywatyzacji Lasów Państwowych powinien wynikać nie tylko z przepisów ustawowych, ale i ze – znowelizowanej w tym celu – Konstytucji.

6. Poszukiwaną formułą powinna stać się szczególna, trwale jednoosobowa spółka Skarbu Państwa, utworzona ustawowo na bazie PGL (a wobec tego niepodlegająca upadłości), działająca na podstawie ogólnych przepisów Kodeksu spółek handlowych jedynie w zakresie nieuregulowanym w przepisach – nowej ustawy o lasach (może lepiej Prawa leśnego).

7. Zapewnienie, wskazanej na wstępie, konieczności trwałego zrównoważenia różnych funkcji spełnianych przez lasy: ekologicznych, społecznych i gospodarczych (do czego dodać trzeba funkcje służby publicznej i podmiotu administracji publicznej, realizowane przez Lasy Państwowe), z jednej strony, wymaga utrzymania w ramach nowego statusu prawnego zwolnienia od podatku dochodowego oraz dotacji z budżetu państwa na realizację zadań z

zakresu administracji rządowej, z drugiej strony – nakazuje uznanie niecelowości wyposażania tej szczególnej spółki użyteczności publicznej we własność nieruchomości leśnych, co oznaczałoby konieczność ustawowego przyznania odpowiedniego ograniczonego prawa rzeczowego (którym mogłoby być użytkowanie).

8. Podkreślone w „Strategii” znaczenie „wychodzenia naprzeciw oczekiwaniom interesariuszy” mogłoby znaleźć wyraz w ustawowym określeniu zasad kształtowania składu Rady Nadzorczej omawianej spółki użyteczności publicznej.

9. Członkowie zarządu, jak też szefowie oddziałów terenowych (dotychczasowych dyrekcji regionalnych), byliby powoływani na podstawie wyników konkursu na odpowiednio długie kadencje, celem wyłączenia ich z wpływu bieżącej polityki.

10. Z konieczności trwałego zrównoważenia różnych funkcji spełnianych przez Lasy Państwowe wynikałaby również potrzeba ustawowego ograniczenia możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przez omawianą spółkę poza sferą leśnictwa, w tym tworzenia przez nią spółek – przy zachęceniu do inicjowania i prowadzenia działalności rozwojowej i innowacyjnej w sferze leśnictwa, na co „Strategia” zdaje się nie kłaść szczególnego akcentu.